

Viļņas augstākā līmeņa sanāksmes rezultāti un Austrumu partnerības nākotne, īpaši attiecībā uz Ukrainu

Eiropas Parlamenta 2013. gada 12. decembra rezolūcija par Viļņas augstākā līmeņa sanāksmes rezultātiem un Austrumu partnerības nākotni, īpaši attiecībā uz Ukrainu (2013/2983(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 2013. gada 23. oktobra rezolūciju par Eiropas kaimiņattiecību politiku, virzību uz spēcīgāku partnerību — EP nostāja attiecībā uz 2012. gada progresa ziņojumiem¹,
 - ņemot vērā 2013. gada 12. septembra rezolūciju par Krievijas izdarīto spiedienu uz Austrumu partnerības valstīm (saistībā ar gaidāmo Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmi Viļņā)²,
 - ņemot vērā tā 2005. gada 13. janvāra rezolūciju par vēlēšanu rezultātiem Ukrainā³,
 - ņemot vērā Austrumu partnerības Viļņas augstākā līmeņa sanāksmes 2013. gada 29. novembra kopīgo deklarāciju,
 - ņemot vērā Austrumu partnerības Varšavas augstākā līmeņa sanāksmes 2011. gada 30. septembra kopīgo deklarāciju un Prāgas augstākā līmeņa sanāksmes 2009. gada 7. maija kopīgo deklarāciju,
 - ņemot vērā situācijas pasliktināšanos Ukrainā, kas saistīta ar Ukrainas iestāžu lēmumu 2013. gada 28. un 29. novembra Viļņas augstākā līmeņa sanāksmē neparakstīt asociācijas nolīgumu, kā rezultātā sākās masveida tautas demonstrācijas, atbalstot Ukrainas izvēli par labu Eiropai *Euromaidan* rīkotos pasākumos Kijevā un citās pilsētās visā Ukrainā,
 - ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos *Catherine Ashton* un ES paplašināšanās un Eiropas kaimiņattiecību politikas komisāra *Štefan Füle* kopīgos paziņojumus, kuros nosodīta pārmērīga policijas spēka lietošana 2013. gada 30. novembrī, izklīdinot demonstrantus Kijevā,
 - ņemot vērā Reglamenta 110. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā Austrumu partnerības Viļņas augstākā līmeņa sanāksmē Ukraina un visi pārējie dalībnieki atkārtoti apliecināja savu apņemšanos ievērot starptautisko tiesību principus un pamatvērtības, piemēram, demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesību ievērošanu;
- B. tā kā jo īpaši Armēnijas lēmums pārtraukt sarunas par asociācijas nolīgumu un Ukrainas pēdējā brīdī pieņemtais lēmums apturēt gatavošanos tās asociācijas nolīguma parakstīšanai mazina to līdzšinējo centienu un darbu nozīmi, kas pēdējo pāris gadu laikā paveikti ar mērķi

¹ Pieņemtie teksti, P7_TA(2013)0446.

² Pieņemtie teksti, P7_TA(2013)0383.

³ OV C 247 E, 6.10.2005., 155. lpp.

padziļināt divpusējās attiecības un sekmēt Eiropas integrāciju;

- C. tā kā neapmierinātību un plašus protestus Ukrainā radījis šīs valsts valdības lēmums apturēt sagatavošanās procesu, lai parakstītu asociācijas nolīgumu, kas paredz arī padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas (*DCFTA*) izveidi; tā kā šajā sakarībā Ukrainas drošības spēki brutāli un nepieņemami lietoja spēku pret miermīļīgiem demonstrantiem, opozīcijas partijām un plašsaziņas līdzekļiem;
- D. tā kā Gruzija un Moldova 2013. gada 29. novembrī Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmē Viļņā ir parafējušas asociācijas nolīgumus ar ES, tostarp noteikumus *DCFTA* izveidošanai;
- E. tā kā pieņemams ir vienīgi miermīļīgs risinājums, kas panākams sarunu ceļā starp visām iesaistītajām pusēm,
 - 1. atzinīgi vērtē to, ka ir parafēti asociācijas nolīgumi un noteikumi *DCFTA* izveidošanai ar Gruziju un Moldovu, kas šīm divām valstīm nosaka precīzu Eiropas integrācijas darba kārtību; cer pēc iespējas ātrāk parakstīt un īstenot šos nolīgumus; šajā sakarībā aicina Komisiju atvieglot šo nolīgumu īstenošanu un palīdzēt abu valstu attiecīgajām iestādēm, lai to iedzīvotāji jau drīzumā izjustu būtiskus pozitīvus rezultātus un ieguvumus jomās, uz kurām attiecas minētie nolīgumi;
 - 2. pauž nožēlu par to, ka Ukrainas iestāžu pārstāvji prezidenta V. Janukoviča vadībā Austrumu partnerības Viļņas augstākā līmeņa sanāksmē pieņēma lēmumu neparakstīt asociācijas nolīgumu, turklāt neraugoties uz ES nepārprotami pausto vēlmi turpināt asociācijas procesu, ja tiek izpildīti attiecīgie nosacījumi; uzskata, ka, pieņemot šādu lēmumu, tiek palaista garām laba iespēja ES un Ukrainas attiecību veidošanā un Ukrainas centienu īstenošanā; atzīst Ukrainas vēlmi tuvināties Eiropai, ko apliecināja Ukrainas pilsoniskās sabiedrības demonstrācijas *Euromaidan* rīkotajos pasākumos Kijevā un citās pilsētās visā Ukrainā, iedzīvotājiem nekavējoties dodoties ielās, lai paustu neapmierinātību par prezidenta V. Janukoviča lēmumu, un atkārtoti norāda, ka ES un Ukrainas attiecību padziļināšanās un Eiropas perspektīvas piedāvāšana Ukrainai ir ārkārtīgi svarīga un atbilst abu pušu interesēm;
 - 3. nosoda vardarbīgos notikumus naktī no 2013. gada 9. uz 10. decembri, kad drošības spēki iebruka opozīcijas partiju un neatkarīgu plašsaziņas līdzekļu mītnēs un vajāja protestētājus, kā arī notikumus naktī no 2013. gada 10. uz 11. decembri, kad drošības spēki uzbruka miermīļīgiem protestētājiem, mēģinot izklīdināt tos no *Euromaidan* norišu vietas un apkārtējām ielām un nojaukt barikādes; norāda, ka šie notikumi risinājās pat Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos Catherine Ashton vizītes laikā un turpinoties centieniem panākt apaļā galda sarunu uzsākšanu; pauž bažas, ka tie var vēl vairāk saasināt jau tā saspīlēto situāciju;
 - 4. atgādina, ka starp ES un Ukrainu darbojas vairāki saziņas kanāli, tostarp Eiropas Parlamenta Uzraudzības misija bijušo amatpersonu *P. Cox un A. Kwasniewski* vadībā, un tādēļ uzsver, ka jau agrāk vajadzēja izteikt bažas par problēmām, kuras pēdējā brīdī pieņemtā lēmuma attaisnošanai minēja Ukrainas iestādes, lai tās varētu atrisināt;
 - 5. atkārtoti pauž stingru atbalstu asociācijas nolīguma iespējami drīzai parakstīšanai ar nosacījumu, ka ir izpildītas 2012. gada 10. decembra Ārlietu padomes noteiktās prasības, kuras 2012. gada 13. decembra rezolūcijā atbalstījis arī Parlaments; tāpēc aicina Eiropadomi

tās 2013. gada decembra sanāksmē nākt klajā ar spēcīgu politisku vēstījumu, ka ES joprojām ir gatava veidot attiecības ar Ukrainu;

6. aicina nekavējoties izveidot jaunu, pilntiesīgu ES starpniecības misiju augstākajā politiskajā līmenī, lai palīdzētu uzsākt apaļā galda sarunas starp valdību, demokrātisko opozīciju un pilsonisko sabiedrību, tādējādi nodrošinot pašreizējās krīzes mierīgu atrisināšanu, kā arī lai palīdzētu šajās sarunās;
7. pauž pilnīgu solidaritāti ar cilvēkiem, kas piedalās demonstrācijās par savas valsts nākotni Eiropā; aicina Ukrainas varas iestādes pilnībā ievērot cilvēku pilsoniskās tiesības un pulcēšanās un miermīlīgu protestu pamatbrīvības; stingri nosoda brutāla spēka izmantošanu pret miermīlīgu demonstrāciju dalībniekiem un uzsver, ka jāveic ātra, efektīva un neatkarīga izmeklēšana un jāsauc pie atbildības tie, kuri atzīti par vainīgiem; prasa nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot miermīlīgos protestētājus, kuri apcietināti pēdējo dienu laikā; vērš uzmanību uz Ukrainas starptautiskajām saistībām šajā sakarībā; uzsver, ka šāda rīcība nepārprotami pārkāpj pulcēšanās un vārda brīvības pamatprincipus un tādēļ ir pretrunā vispārējām un Eiropas vērtībām; atgādina — tas, kā Ukraina aizstāv un veicina šīs vērtības, jāpārbauda jo īpaši rūpīgi, ņemot vērā, ka tā ir Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas prezidējošā valsts;
8. atkārtoti uzsver, ka stingri nosoda nepieņemamo politisko un ekonomisko spiedienu un tirdzniecības sankciju draudus, ko Krievija izmanto attiecībās ar Ukrainu; aicina ES un tās dalībvalstis paust vienotu nostāju attiecībās ar Krieviju un aicina ES kopā ar dalībvalstīm izstrādāt un īstenot politiku, ar kuru pienācīgi reaģēt uz tiem instrumentiem un pasākumiem, ko Krievija izmanto attiecībās ar Austrumu partnerības valstīm, lai jo īpaši palīdzētu Ukrainai panākt energoapgādes drošību, ņemot vērā pašreizējo krīzi attiecībā uz Krievijas dabasgāzes importu; atkārtoti uzsver, ka asociācijas nolīgums viennozīmīgi ir divpusējs un skar tikai šīs divas puses, kā arī stingri noraida ikvienu priekšlikumu procesā iesaistīt kādu trešo personu;
9. aicina Komisiju apsvērt iespējamus pretpasākumus, kurus ES var ierosināt gadījumā, ja Krievija tuvredzīgu politisku mērķu vārdā pārkāpj Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) noteikumus; uzsver, ka Savienības politiskā uzticamība prasa, lai tā būtu spējīga reaģēt gadījumos, kad uz to vai tās partnervalstīm tiek izdarīts politisks vai ekonomisks spiediens;
10. aicina Ukrainas iestādes sākt sarunas ar protestētājiem, lai novērstu vardarbības eskalāciju un stāvokļa destabilizāciju valstī, un aicina visas politiskās partijas nodrošināt pienācīgas, līdzsvarotas un pārdomātas diskusijas parlamentā par ekonomisko un politisko situāciju un par nākotnē iespējamu integrāciju Eiropas Savienībā; atgādina, ka ikvienā demokrātijā var sarīkot jaunas vēlēšanas gadījumos, ja nepieciešams pārliecināties par tautas piešķirto leģitimitāti;
11. aicina ES iestādes un dalībvalstis apņemties īstenot atvērto durvju politiku attiecībās ar Ukrainas sabiedrības pārstāvjiem, jo īpaši izmantojot ātru vienošanos par bezvīzu režīmu, nostiprinot sadarbību pētniecības jomā, paplašinot jauniešu apmaiņu un sekmējot labāku stipendiju pieejamību; uzskata, ka būtu jāpieliek papildu pūliņi, lai pilnībā iekļautu Ukrainu ES iekšējā enerģijas tirgū;
12. uzsver, ka ES ir jāatbalsta starptautisko finanšu iestāžu, piemēram, Starptautiskā Valūtas fonda un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas, iesaistīšana, lai nodrošinātu

finansiālu palīdzību, kas palīdzēs Ukrainai risināt ar finanšu situācijas pasliktināšanos saistītās problēmas;

13. atgādina, ka asociācijas nolīguma parakstīšana nav pašmērķis, bet drīzāk līdzeklis, lai panāktu ilgtermiņa stabilitāti un sociālekonomisko attīstību, kā arī ilgtspējīgu un sistēmisku pārkārtošanos, un ka tādēļ ir vajadzīga patiesa apņemšanās attiecībā uz tās pareizu un drīzu īstenošanu; aicina ES un Ukrainas iestādes vienoties par konkrētu īstenošanas ceļvedi;
14. pauž nožēlu, ka pēc vairāk nekā trīs gadus ilgušām un sekmīgi pabeigtām sarunām par asociācijas nolīgumu, tajā skaitā *DCFTA* izveidošanu, Armēnijas iestādes tā noslēgšanas vietā nolēma pievienoties muitas savienībai, tādējādi pakļaujoties Krievijas spiedienam; atgādina Armēnijas iestādēm, ka protesti un demonstrācijas pret šo lēmumu ir valsts iedzīvotāju brīvas gribas izpausme un ka tā jārespektē saskaņā ar Armēnijas starptautiskajām saistībām; šajā sakarībā atgādina, ka vajāšana un aizturēšana ir pulcēšanās un vārda brīvības tiesību pārkāpums, un ka represīvie pasākumi ir pretrunā nesējamiem apgalvojumiem par uzticību tām vērtībām, kas šai valstij ir kopīgas ar ES; aicina Armēnijas valdību uzsākt iekļaujošu dialogu ar pilsonisko sabiedrību par valsts turpmāko attīstību;
15. atzinīgi vērtē to, ka parakstīts nolīgums par vīzu atvieglošanu starp ES un Azerbaidžānu; pauž bažas par represijām pret opozīciju, kas valstī notika pēc prezidenta vēlēšanām 2013. gada oktobrī, un kas izpaudās kā opozīcijas aktīvistu aizturēšana un aresti, neatkarīgu NVO un plašsaziņas līdzekļu darba traucēšana, valdības kritiķu atlaišana no darba vienīgi viņu politiskās darbības dēļ; mudina Azerbaidžānas parlamentu pārskatīt lēmumu pārtraukt dalību *Euronest* parlamentārajā asamblejā pēc Parlamenta 2013. gada 23. oktobra rezolūcijas pieņemšanas;
16. atzinīgi novērtē Komisijas tiesību akta priekšlikumu par grozījumiem Regulā (EK) Nr. 539/2001, lai Moldovas pilsoņi, kuriem ir biometriskā pase, varētu izmantot bezvīzu režīmu ceļošanai Šengenas zonā; uzskata, ka šis svarīgais pasākums veicinās cilvēku savstarpējos kontaktus un tuvinās Moldovas iedzīvotājus Eiropas Savienībai;
17. atzinīgi novērtē pamatnolīguma noslēgšanu ar Gruziju par līdzdalību ES krīžu vadības operācijās, kas dod pastāvīgu juridisku pamatu Gruzijas iesaistīšanai ES krīžu vadības pasākumos visā pasaulē pašlaik un nākotnē;
18. uzskata, ka Viļņas augstākā līmeņa sanāksmes rezultāti un kopējā norise apliecina nepieciešamību Eiropas Savienībai formulēt Eiropas vērtībām un interesēm atbilstošu stratēģiskāku un elastīgāku politiku tās Austrumu partneru Eiropas izvēles atbalstam, pilnībā izmantojot ES rīcībā esošos instrumentus, piemēram, makroekonomisko palīdzību, atvieglotu tirdzniecības režīmu, projektus energoapgādes drošības uzlabošanai un ekonomikas modernizācijai, kā arī ātri īstenot vīzu režīma liberalizāciju;
19. atbalsta pilsoniskās sabiedrības plašāku iesaistīšanos valstu reformu procesos; aicina pēc iespējas ātrāk uz Ukrainu nosūtīt Eiropas Parlamenta misiju; atzinīgi novērtē Austrumu partnerības valstu vietējo un reģionālo pašvaldību konferences iesaistīšanos;
20. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētāja vietniecei / Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstīm, Ukrainas prezidentam, Austrumu partnerības valstu un Krievijas Federācijas valdībām un parlamentiem, *Euronest* Parlamentārajai asamblejai un Eiropas Padomes un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Parlamentārajām asamblejām.